

Олена СЛОБОДЯНЮК,

orcid.org/0000-0002-1927-3362

кандидат педагогічних наук, докторант

Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук

(Київ, Україна) *lenaslobodianuk1970@gmail.com*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПЛАГІАТ: ДИСКУРС В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Статтю присвячено проблемі академічної доброчесності як міждисциплінарному концепту та предмету дискусії в рамках соціокультурних, політико-правових, психолого-педагогічних теорій. Академічна доброчесність та стандарти етичної поведінки у навчанні, викладанні та дослідженнях є невід'ємною умовою входження України до світового освітнього співтовариства. Імплементация цінностей академічної доброчесності сприяє підвищенню якості освіти та підвищує довіру до результатів навчальної та наукової діяльності. Відзначено, що для розробки національної концепції системи забезпечення академічної доброчесності важливу роль відіграє досвід країн-лідерів в освіті. У системі освіти США формування академічної культури, піклування про репутацію закладу, соціальна відповідальність, розроблення та удосконалення кодексів честі є невіддільною частиною освітньої діяльності. Особлива увага американських науковців зосереджена на причинах порушення принципів академічної доброчесності, оскільки відповідь на це питання уможливорює розробку та запровадження комплексу інструментів для попередження нечесних навчальних практик. Серед причин визначено: незнання сутності поняття «академічна доброчесність», відсутність мотивації до навчання, бажання отримати вищі оцінки за результати навчальної діяльності, отримати преференції на ринку праці та ін. Незважаючи на тривалий час (більше шістдесяти років) дослідження проблеми, питання етичних академічних стандартів, визначення плагіату залишаються незгодженими. Аналіз сучасних джерел засвідчує, що є окрема думка щодо вилучення інтертекстуальних практик (правила цитування, перефраз, текстові запозичення без належного посилання та ін.) з бінарного контексту дискусії «чесний/нечесний» та переміщення до контексту дискусії в суто педагогічному форматі. Запропоновано перейти від практики підрахунку обману до формування у студентів критичного мислення та удосконалення грамотності академічного письма.

У результаті дослідження автор формулює висновок: американський досвід засвідчує, що практика покарань не виправдовує себе, оскільки носить характер лише зовнішнього впливу на студента, тоді як необхідно сформувати саме внутрішню мотивацію здобувача вищої освіти повсякчас дотримуватися принципів академічної доброчесності задля власного становлення як особистості з моральним стрижнем, готовим до саморозвитку та готового робити соціально відповідальний вибір.

Ключові слова: вища освіта, академічна доброчесність, цінності академічної доброчесності, академічне письмо.

Olena SLOBODIANIUK,

orcid.org/0000-0002-1927-3362

Candidate of Pedagogical Sciences, Doctoral Candidate

Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

(Kyiv, Ukraine) *lenaslobodianuk1970@gmail.com*

ACADEMIC INTEGRITY AND PLAGIARISM: A DISCOURSE IN AMERICAN STUDIES

The article is devoted to the problem of academic integrity as an interdisciplinary concept and subject of discussion within the framework of socio-cultural, political, legal, psychological, and pedagogical theories. Academic integrity and standards of ethical conduct in teaching, learning and research are an integral part of Ukraine's entry into the global educational community. The implementation of the values of academic integrity contributes to improving the quality of education and increases confidence in the results of educational and scientific activities. It is noted that the experience of leading countries in education plays an important role in the development of the national concept of the system of ensuring academic integrity. In the US education system, the formation of academic culture, care for the reputation of the institution, social responsibility, development and improvement of codes of honour are an integral part of educational activities. American scholars focus on the causes of violations of the principles of academic integrity, as the answer to this question allows the development and implementation of a set of tools to prevent dishonest teaching practices. Among the reasons identified: ignorance of the essence of the concept of academic integrity, lack of motivation to study, the desire to obtain higher grades for academic performance, to obtain preferences in the labour market and others. Despite a long

time (more than sixty years) of researching the problem, issues of ethical academic standards, the definition of plagiarism remain inconsistent. Analysis of modern sources shows that there is a separate opinion on the exclusion of intertextual practices (citation rules, paraphrases, references, etc.) from the binary context of the discussion "honest/dishonest" and moving to the context of the discussion in a purely pedagogical format. It is proposed to move from the practice of counting deception to the formation of students' critical thinking and improving the literacy of academic writing.

As a result of the study, the author formulates a conclusion: the American experience shows that the practice of punishment does not justify itself, as it is only external influence on the student, while it is necessary to form the internal motivation of higher education students to always adhere to the principles of academic integrity. A moral core, ready for self-development and ready to make socially responsible choices.

Key words: higher education, academic integrity, values of academic integrity, academic writing.

Постановка проблеми. В умовах загострення глобальних проблем, «реальної небезпеки неконтрольованого розвитку і неетичного використання сучасних технологій постає проблема докорінної зміни нашого способу мислення, зміни парадигми життя і на цій підставі зміни нашого способу дії» (Горбунова, 2019: 50). Вища освіта за таких обставин має взяти на себе вирішальну роль як за збереження традиційних академічних цінностей, так і за створення умов для «всебічного розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству...» (Закон України «Про освіту», 2017). На думку Р. Барнетта, сучасні університети мають допомагати людям жити в умовах високої невизначеності через розвиток знання й поглиблення взаєморозуміння між людьми та світом (Барнетт, 1997).

Зусилля сучасної освітянської спільноти зосереджені на ідеї широкої загальноосвітньої підготовки студентів, розвитку їхніх творчих здібностей, формуванні креативного та критичного мислення. Водночас залишається актуальним питання якості вищої освіти. У рамках нашого дослідження вважаємо за доцільне вивчення американського досвіду, оскільки «система забезпечення якості вищої освіти США склалася історично впродовж тривалого часу і у своїй основі залишається незмінною впродовж 80 років. За різними рейтингами університетів світу університети США займають провідні позиції, що загалом свідчить про стабільно високу якість вищої освіти у країні протягом більше 100 років» (Ковтунець, 2015: 31). Серед усіх елементів системи внутрішнього забезпечення якості освіти (незалежне оцінювання результатів навчання студентів, система підбору викладацьких кадрів) наша увага зосереджена на забезпеченні академічної доброчесності (academic integrity) здобувачів освіти.

Питання імплементації цінностей академічної доброчесності є актуальним для системи вищої освіти в Україні.

Аналіз досліджень. Питання якості освіти, зокрема акредитації закладів вищої освіти США, досліджували А. Астін (A. Astin), Р. Бірнбаум (R. Birnbaum), Д. Грін (D. Green), Дж. Ітон (J. Eaton).

Одним з інструментів забезпечення якості освіти є імплементація цінностей академічної доброчесності. «Сукупність етичних принципів та визначених законом правил» (Закон України «Про освіту», 2017) орієнтують студента на чесні практики опанування знаннями, адекватну самооцінку щодо рівня отриманих компетенцій та виступають стимулом чесної конкуренції на ринку праці. Академічна доброчесність (швидше, порушення академічної доброчесності) перебуває в центрі уваги в США ще з початку 60-тих рр. XX ст., коли в 1962 р. В. Боуерс (Bowers, 1964) провів опитування щодо дотримання академічної доброчесності серед студентів коледжів, а в 1964 р. оприлюднив їх результати. Через тридцять років В. Бауерс, об'єднавшись з Д. МакКейбом (McCabe, Bowers, 2009), повторив дослідження задля порівняння результатів. Вони не виявили загального зростання недоброчесних практик, до яких вдаються студенти, але зафіксували зростання кількості неприпустимої співпраці під час виконання письмових завдань.

Дослідження, проведені науковцями у США, засвідчили, що студенти залучаються до академічно нечесних практик через:

- бажання отримати вищі оцінки за результати навчальної діяльності (R. Cummings, C. Maddux, S. Harlow, L. Dyas, D. Jones);
- неефективне використання часу, зволікання (прокрастинація) (M. Roig, M. Caso, L. Synder, S. Cannoy);
- незнання сутності поняття «академічна доброчесність» (C. Joscoy, J. Pickard);
- бажання отримати переваги на ринку праці (D. McCabe, L. Trevino, K. Butterfield, A. Miller, T. Murdock, E. Anderman, L. Poindexter);

– використання інтернет-ресурсів (J. Baum, V. Bruster);

– відсутність мотивації до навчання (B. Heuser, T. Drake);

– недостатню практику здійснювати морально відповідальний вибір (A. Szabo, J. Underwood).

На думку Д. МакКейба (McCabe, 2016: 197–198), реалізація інституційних кодексів честі та розвиток внутрішньої мотивації не порушувати академічну доброчесність – ефективні механізми формування культури академічної доброчесності.

Незважаючи на системний підхід до дослідження проблем академічної доброчесності, визначення причин її недотримання, в науковому дискурсі США відсутній консенсус у ставленні як до визначення самого поняття «академічна доброчесність», так і до класифікації недоброчесних практик.

Мета статті – визначити коло проблем, які стали предметом полеміки в американській науковій літературі щодо академічної доброчесності; охарактеризувати різні погляди на включення/виключення до категорії «плагіат» випадків порушення студентами норм академічного письма.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система вищої освіти США – одна з найбільш ефективних і динамічних у світі. Американські університети протягом багатьох років очолюють найавторитетніші світові рейтинги (до Рейтингу кращих університетів світу Times Higher Education: THE World University Rankings 2019–2020 тільки до першої дюжини включено 10 університетів США).

На початку становлення американська система вищої освіти наслідувала академічні традиції країн Європи. Перший на території США університет – Гарвардський (тоді коледж) – був заснований у 1636 р. Значно молодша за європейську, за чотири століття американська вища освіта стала найбільш конкурентоспроможною у світі. Продовжуючи кращі традиції європейських університетів, відповідаючи викликам сучасного суспільства знань вища освіта та нерозривно пов'язана з нею наука, стали вагомим елементом глобального конкурентного лідерства США на міжнародній арені.

Американське освітнє середовище є як прикладом надання високого рівня освітніх послуг, так і прикладом відповідності гуманістичним цінностям і принципам західної культури, визнаючи, що від будь-якої особистості невідчужуваною є її гідність, яку мають поважати суспільні інститути, та надаючи перевагу свободі саморозвитку особистості, її самореалізації. Розвиток особистості, яка готова брати відповідальність про власну долю, розпочинається із самостій-

ного вибору освітньої траєкторії та відповідального ставлення до навчання з метою заслужити довіру до результатів власної навчальної діяльності. Просування цінностей чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності є ефективним підходом до формування культури академічної доброчесності.

Представники Міжнародного центру академічної доброчесності (International Center for Academic Integrity, далі – ICAI) поняття «академічна доброчесність» визначили як дотримання засадничих цінностей чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та відваги. І хоча автори передбачливо зазначили, що «проект «Фундаментальні цінності» є спробою окреслити академічну доброчесність термінами, що є вичерпними у поясненні та дієвими на практиці» (International Center for Academic Integrity, 1999: 16), натомість залишається відкритим питання розуміння сутнісного складника цього поняття.

Започаткований науковцями Університету Південної Австралії “Exemplary Academic Integrity Project” містить пояснення, що для студентів, викладачів, дослідників та співробітників університету важливо діяти чесно, нести відповідальність за свої дії та проявляти справедливість у кожній зі сфер своєї діяльності. Наголошено, що дотримання принципів академічної доброчесності – важливий елемент збереження репутації як особистості, так і закладу (Exemplary Academic Integrity Project, 2014).

Б. Галлант (T. Gallant), Дж. Керролл (J. Carroll) інтерпретували порядок впровадження цінностей академічної доброчесності. Науковці вважають, що стандарти академічної доброчесності мають бути вбудовані у навчальні програми, впливати на оцінювання результатів освітньої діяльності студентів (наприклад, одноосібність виконання роботи, незалежність дослідження, підтвердженість джерел та ін.). Цінності академічної доброчесності мають стати стандартами не тільки в процесі навчання, викладання. Вони – морально-етична основа для прийняття адміністративних рішень та процедур, до яких вдаються уповноважені органи (структури) через фіксацію порушення академічної доброчесності (Bretag, Mahmud, East, Green, James, 2011).

У результаті аналізу досліджень американських науковців (W. Bowers, T. Bretag, C. Diamond, D. McCabe, D. Hacker) щодо введення поняття «академічна доброчесність» у науковий обіг можна зробити проміжний висновок: більшість науковців воліють описати це поняття (надати детальний перелік навчальних практик, що

відповідають стандартам академічної діяльності). «Академічна доброчесність, – стверджує Т. Бреттаг, – є такою різноманітною темою, що автори по всьому світу повідомляють про різні історичні події, які призвели до широкого спектра трактування цього поняття» (Brettag, 2018).

С. Джеймісон (S. Jamieson), Р. Говард (R. Howard) (Jamieson & Howard, 2019: 75) звертають увагу на контекст використання термінів доброчесність та чесність. Авторки наголошують, що «чесність приписана», тобто чесність – людська чеснота, про володіння якої констатує зовнішній світ. Водночас доброчесність – добровільне усвідомлене прийняття та дотримання етичних норм, принципів особою.

В. Бауерс (W. Bowers) у 1964 році опублікував результати першого широкомасштабного дослідження порушення академічної доброчесності. Він опитав більше 5000 студентів у 99 коледжах і університетах США. За результатами дослідження було з'ясовано, що понад половина всіх респондентів один або більше разів вдавалися до порушень академічних практик. Перевіряючи гіпотезу про те, що прояви порушення академічної доброчесності можуть бути зумовлені наявними національними або релігійними традиціями, В. Бауерс (W. Bowers) зробив висновок про відсутність кореляції між соціальним становищем студентів у стратифікаційній структурі суспільства та схильністю до проявів академічної нечесності. У дисертаційній роботі він зауважує: «Коледж чи університет турбується не просто про те, щоб передавати знання та ідеї, а й прищеплювати студентам почуття доброчесності щодо академічної роботи...» та продовжує: «особиста недоторканність чи самоповага людини повинні бути основою для рішення уникати обману» (Bowers, 1964: 69). У цьому співвідношенні термінів особиста доброчесність прирівнюється до академічної доброчесності, а «обман» вважається «нечесністю» і порушенням «самоповаги». Отже, на думку В. Бауерса (W. Bowers), стратегія політики університету має бути орієнтована на виховання у студентів неприйнятності порушень академічних стандартів.

Схожими є позиції Ч. Бонджеан (Ch. Bonjean) та Р. Макгі (R. McGee) (Bonjean, McGee, 1965: 289–296). Вони спираються на дисертаційні висновки В. Бауерса (W. Bowers) та «використовують соціологічну лінзу девіантності для дослідження контексту» порушень, які вони називають «схолас-тичною нечесністю» (Jamieson, Howard, 2019: 75). Науковці розглядають дотримання/недотримання навчальних практик як моральний вибір.

Педагоги Д. Харп (J. Harp) та Ф. Таєць (Ph. Taietz) у праці «Академічна доброчесність та соціальна структура: дослідження обману серед студентів коледжу» (Harp, Taietz, 1966: 365–373) кваліфікують порушення академічної доброчесності як девіантну поведінку, відхилення від норм, встановлених членами освітньої спільноти. Автори підсумовують, що порушення норм академічної доброчесності є не тільки етичною проблемою, а і запереченням одного з головних виховних завдань вищої освіти – формування критичного мислення. І хоча у авторів зафіксована ідея про зв'язок академічної доброчесності як аксіологічного складника освітньої діяльності з ідеєю формування у студентів критичного мислення, яке дає змогу спиратися на наукові факти та ухвалювати ретельно обмірковані та незалежні рішення; мислення, якому властиві усвідомленість та самовдосконалення, проте Ч. Бонджеан (Ch. Bonjean) та Р. Макгі (R. McGee) не розвивають таку концепцію.

Д. МакКейб (D. McCabe), Л. Тревіно (L. Trevino) та К. Баттерфілд (K. Butterfield) підсумовують трактування недотримання академічної доброчесності як порушення етичних норм та назвуть їх «обманом поведінки» (McCabe, Trevino, Butterfield, 1999: 213).

У рамках нашого дослідження заслуговує на увагу дисертаційна робота Елізабет Нус “Undergraduate Moral Development and Academic Dishonesty” (Nuss 1981), присвячена дослідженню розвитку моралі та питанню академічної нечесності на рівні бакалаврату, та її стаття “Academic Integrity: Comparing Faculty and Student Attitudes” (Nuss, 1984: 140–144), в якій вперше використано термін «плагіат». Вона пропонує перенести дискусію з позицій соціології девіантності в педагогічне русло. Авторка долучає до педагогічної дискусії широкий перелік практик, які порушують академічну доброчесність та стандарти етичної поведінки (чотирнадцять пунктів). Серед запропонованих – зміни або подробиці офіційного університетського документа, замовлення за плату виконання навчального завдання, копіювання декількох речень без посилання на опубліковані джерела, складання іспиту підставною особою, співпраця з іншими студентами в ситуації індивідуального завдання та ін.

Д. Хакер (D. Hacker) в праці “The Bedford handbook for writers”, опублікованій в 1991 р., копіювання декількох речень без посилань на опубліковані джерела визначає як плагіат (Hacker, 1991).

На думку С. Джеймісон (S. Jamieson) та Р. Говард (R. Howard), доступність до Інтернету

призводить до залучення до інтертекстуальних практик усе більшої кількості студентів. «Слова, ідеї та інформація легко доступні одним клацанням клавіші для кожного, має інтернет-зв'язок, збільшуючи циркуляцію знань та глибину інтелектуальної участі» (Jamieson, Howard, 2019: 70). Це дає змогу копіювати слова, словосполучення, речення навмисно і ненавмисно, збільшуючи випадки несанкціонованого запозичення тексту. Авторки пропонують текстові помилки, такі як "patchwriting" (тобто написання власної роботи шляхом комбінування речень та уривків інших наукових робіт) та неправильне оформлення цитування вилучити з моральної категорії академічної доброчесності та трактувати як несформовану у здобувачів вищої освіти культуру академічного письма. Недоліки академічного письма потребують не санкційних процедур, а педагогічного втручання, а саме включення питань етичних стандартів до змісту навчальних дисциплін, інституційних дискусій серед науково-педагогічних працівників щодо формування у студентів

внутрішньої мотивації дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Висновки. У результаті аналізу науково-педагогічних джерел варто відзначити, що впродовж досить тривалого часу американські науковці активно вивчають сутність поняття «академічна доброчесність», причини порушення етичних стандартів та механізми запобігання порушення студентами норм академічного письма. Науковці констатують, що плагіат – це досить неоднозначне явище, його головним критерієм є не привласнення теми чи ідеї, а оригінальна форма висловлення ідеї, авторського способу її представлення. Саме тому питання інтертекстуальних практик слід виключити з етичного бінарного контексту «чесний/нечесний» та розглядати в педагогічній площині як проблему академічного письма.

Перспективи подальших розвідок полягають у аналізі окремих кейсів університетів та коледжів США щодо політики підтримки та розвитку культури академічної доброчесності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барнетт Р. Осмысление университета (За матер. інавгураційної професорської лекції, прочитаної в Інституті освіти Лондонського університету 25 жовтня 1997 року). URL: <http://charko.narod.ru/tekst/alm1/barnet.htm>.
2. Горбунова Л. Аналіз досвіду трансформативних стратегій вищої освіти для стійкого розвитку в перспективі глобального громадянства. *Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо стратегій вищої освіти в умовах інтернаціоналізації для стійкого розвитку суспільства : препринт (аналітичні матеріали)*. Ч. II / ред. В. Зінченка. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2019. 158 с.
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>.
4. Ковтунець В. Система забезпечення якості вищої освіти у США. *Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового*. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с.
5. Bonjean C., McGee R. Undergraduate Scholastic Dishonesty: A Comparative Analysis of Deviance and Control Systems. *The Southwestern Social Science Quarterly*. Vol. 46. No. 3 (December, 1965). Pp. 289–296.
6. Bowers W. J. Student dishonesty and its control in college. New York, US : Columbia University Bureau of Applied Social Research, 1964. 291 p.
7. Bretag T. Academic Integrity. Business Policy and Strategy, Ethics. Online Publication. Date: Apr. 2018.
8. Bretag T., Mahmud S., East J., Green M., James C. Academic integrity standards: A preliminary analysis of the Academic integrity policies at Australian Universities. 2011. URL : <https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1332&context=asdpapers>.
9. Diamond C. Integrity. / In L. C. Becker & C. B. Becker (Eds.), *Encyclopedia of ethics*. No. 2 (2nd ed.). New York, US : Routledge, 2001.
10. Exemplary Academic Integrity Project. URL: <https://lo.unisa.edu.au/course/view.php?id=6751§ion=6>.
11. Hacker D. The Bedford handbook for writers. 3rd ed. Boston, US : Bedford, 1991.
12. Harp J., Taietz Ph. Academic Integrity and Social Structure: A Study of Cheating Among College Students. *Social Problems*. 1966. Volume 13, Issue 4. Pp. 365–373.
13. International Center for Academic Integrity. URL : <https://www.academicintegrity.org/>.
14. Jamieson S., Howard R. Rethinking the relationship between plagiarism and academic integrity. *International Journal of Technologies in Higher Education*. 2019. No. 16 (2). Pp. 69–85.
15. McCabe D., Bowers W. The relationship between student cheating and college fraternity or sorority membership. URL: <https://apexadventurealliance.com/wp-content/uploads/2014/10/jsarp.2009.46.4.5043.pdf#page=25>.
16. McCabe D. Cheating and honor: Lessons from a long-term research project. In T. Bretag (Ed.), *Handbook of academic integrity*. Singapore : Springer. 2016. Pp. 187–198.
17. McCabe D., Trevino L., Butterfield K. Academic Integrity in Honor Code and Non-Honor Code Environments: A Qualitative Investigation. *The Journal of Higher Education*. No. 70. No. 2 (March–April 1999).
18. Nuss E. Undergraduate Moral Development and Academic Dishonesty (Ph. D. dissertation, University of Maryland, US). URL: <http://drum.lib.umd.edu>.
19. Nuss E. M. Academic integrity: Comparing faculty and student attitudes. *Improving College and University Teaching*. 1984. No. 32(3), Pp. 140–144.

REFERENCES

1. Barnett, R. (1997). Osmyslenie universiteta [Za mater. Inauguratsiyanoi profesorskoyi lektsiyi, prochitanoyi v Institutu osviti Londonskogo universitetu 25 zhovtnya 1997 roku]. [Making sense of the university [Under the materials Inaugurated professors' lectures, read at the Institute of Education, London University on June 25, 1997]. Retrieved from: <http://charko.narod.ru/tekst/alm1/barnet.htm> [in Russian].
2. Gorbunova, L. (2019). Analiz dosvidu transformativnih strategiy vischoyi osviti dlya stiykogo rozvitku v perspektivi globalnogo gromadyanstva. [An analysis of the transformative strategies of food education for sustainable development in the perspective of the global community]. *Analiz providnogo vitchiznyanogo ta zarubizhnogo dosvidu schodo strategiy vischoyi osviti v umovah Internatsionalizatsiyi dlya stiykogo rozvitku suspilstva : preprint (analitichni materiali) – Analysis of the leading domestic and foreign experience on higher education strategies in the context of internationalization for sustainable development of society: preprint (analytical materials)*, (Part. II), (pp. 50–102). Kyiv: Instytut vyschoyi osviti NAPN Ukrayini [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy “Pro osvitu” (2017). [Law of Ukraine On Education]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru> [in Ukrainian].
4. Kovtunets, V. (2015). Sistema zabezpechennya yakosti vyschoyi osviti u SShA [Higher education quality assurance system in the United States]. *Rozvitok sistemi zabezpechennya yakosti vyschoyi osviti v Ukrayini: informatsiyno-analitichniy oglyad – Development of the quality assurance system of higher education in Ukraine: information-analytical review*, (pp. 31–33). Kyiv: DP “NVTs “Prioriteti” [in Ukrainian].
5. Bonjean, C., McGee, R. (1965). Undergraduate Scholastic Dishonesty: A Comparative Analysis of Deviance and Control Systems. *The Southwestern Social Science Quarterly*. Vol. 46. No. 3. 289–296 [in English].
6. Bowers, W. J. (1964). *Student dishonesty and its control in college*. New York, US: Columbia University Bureau of Applied Social Research [in English].
7. Bretag, T. (2018). Academic Integrity. *Business Policy and Strategy, Ethics*. Online Publication. Date: Apr. 2018 [in English].
8. Bretag, T., Mahmud, S., East, J., Green, M., James, C. (2011). Academic integrity standards: A preliminary analysis of the Academic integrity policies at Australian Universities. Retrieved from: <https://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1332&context=asdpapers> [in English].
9. Diamond, C. (2001). Integrity. In L. C. Becker & C. B. Becker (Eds.), *Encyclopedia of ethics / 2* (2nd ed.). New York, US: Routledge [in English].
10. Exemplary Academic Integrity Project (2014). Retrieved from: <https://mlo.unisa.edu.au/course/view.php?id=6751§ion=6> [in English].
11. Hacker, D. (1991). *The Bedford handbook for writers* (3rd ed.). Boston, US: Bedford [in English].
12. Harp, J., Taietz Ph. (1966). Academic Integrity and Social Structure: A Study of Cheating Among College Students. *Social Problems*, 13 (4), 365–373 [in English].
13. International Center for Academic Integrity (1999). Retrieved from: <https://www.academicintegrity.org/> [in English].
14. Jamieson, S., Howard, R. (2019). Rethinking the relationship between plagiarism and academic integrity. *International Journal of Technologies in Higher Education*. 16 (2). 69–85.
15. McCabe, D., Bowers, W. (2009). The relationship between student cheating and college fraternity or sorority membership. Retrieved from: https://apexadventurealliance.com/wp-content/uploads/2014/10/jsarp.2009.46.4.50_43.pdf#page=25 [in English].
16. McCabe, D. L. (2016). Cheating and honor: Lessons from a long-term research project. In T. Bretag (Ed.), *Handbook of academic integrity* (pp. 187–198). Singapore: Springer [in English].
17. McCabe, D., Trevino, L., Butterfield, K. (1999). Academic Integrity in Honor Code and Non-Honor Code Environments: A Qualitative Investigation. *The Journal of Higher Education*, 70(2). 211–234 [in English].
18. Nuss, E. (1981). Undergraduate Moral Development and Academic Dishonesty. (Ph. D. dissertation, University of Maryland, US). Retrieved from: DRUM repository: <http://drum.lib.umd.edu> [in English].
19. Nuss, E. M. (1984). Academic integrity: Comparing faculty and student attitudes. *Improving College and University Teaching*, 32(3), 140–144 [in English].